

SM K14
P3/7 K14

1985:1

HEMLAN

S

SCB:s bibliotek

Box 24 300

S-104 51 STOCKHOLM

Från

Prod

Förf 0000146305

Serie

Tryck

K - Kreditmarknad ISSN 0346-6078

SCB-tryck, Örebro 1985

Meddelanden

K 14 SM 8501

P3

7

~~Sweden~~

BYRÅN, Enheten för

den

Finansbolag och andra finansföretag 1984

Swedish Finance Houses and other Finance Companies 1984

I detta nummer bl a:

Ny företagsanpassad
rapportering under 1986

Se artikel på sidan 10

STATISTISKA
CENTRALBYRÅN

86. 01. 14

ÖREBRO

Statistiska centralbyrån, 115 81 Stockholm. Ansvarig utgivare Jan Högrelius. Statistiska meddelanden (SM) kan köpas från Statistiska centralbyrån, Distributionen, 701 89 Örebro, tfn 019-14 03 20.

Published by Statistics Sweden, S-115 81 Stockholm, Sweden. Statistical Reports can be obtained from Statistics Sweden, Distribution Section, S-701 89 Örebro, Sweden.

Sveriges officiella statistik
Statistiska centralbyrån

Medverkande företag

1980 års lag om finansbolag fick till följd att SCBs ursprungliga population över finansieringsföretag delades i två grupper - finansbolag respektive finansföretag. Med finansbolag avses företag som bedriver finansieringsverksamhet och där nettovärdet av tillgångarna i verksamheten uppgår till minst 10 mkr. De står under bankinspektionens tillsyn och namnet "finansbolag" är förbehållet denna grupp. Övriga företag i undersökningen kallas andra finansföretag.

Vid årsskiftet 1984/85 fanns 208 finansbolag. Därtill har SCB fortsatt att undersöka några större företag utanför finansbolagsgruppen. Bland finansbolagen förekommer s k "koncernbildningar", vilka dock ej är koncerner i aktiebolagslagens mening, men där flera finansbolags sammanlagda verksamhet betraktas som en enhet, bl a i samband med riksbankens regleringar. Enligt lagen om finansbolag räcker det med att det mellan två eller flera finansbolag råder ett nära samband i form av gemensamma personer i företagsledningen eller att vinsten i huvudsak tillfaller samma personer för att bolagen skall betraktas som en enhet. Vid årsskiftet 1984/85 fanns 33 "koncerner" med tillsammans 118 finansbolag.

Efter hand har finansföretagen i SCBs årsundersökning kommit att omklassificeras till finansbolag av bankinspektionen. Även i övrigt har ovan angivna gränser med åren blivit allt mer flytande. Eftersom omklassificeringarna ger skenbara förändringar särredovisas inte finansbolagen respektive finansföretagen i detta SM.

Kreditrestriktioner

Under 1984 skedde en avsevärd skärpning av utlåningsregleringen för finansbolag. Ramen för beviljade krediter sänktes och ett tak infördes för disponerade krediter som hade ökat kraftigt under 1983. Även leasing kom att ingå. Regleringen utformades så att beviljade respektive disponerade krediter till allmänheten, mätt som kvartalsmedelvärden under 1984, ej fick överstiga motsvarande medelvärden 1983 med mer än 4 resp 5 procent. Vad beträffar leasing skulle summan av tecknade kontrakt under 1984 få uppgå till högst 80 procent av kontrakt tecknade 1983.

Även för större delen av 1985 tillämpades en utlåningsreglering för finansbolag. Medelvärdet av disponerade krediter per den sista varje månad fick till en början ej överstiga medelvärdet av kvartalsgenomsnittet 1984 med mer än 4 procent, dvs samma ökningstakt som för banker. För 1985 gällde sålunda ingen reglering av vare sig beviljade krediter eller för leasingverksamhet. Utlåningstaket sänktes i maj månad till 2 procent för att i slutet av november helt slopas för såväl finansbolag som banker.

Tillväxt och marknadsandelar

Under den senaste tioårsperioden har det skett kraftiga förändringar på kredit- och penningmarknaden. Bakgrunden till detta är bestående obalans i den svenska ekonomin med stora underskott i statens finanser och i utrikesaffärerna. Finansieringen av dessa underskott har i hög grad påverkat den finansiella sektorn.

Trots bankernas starka volymexpansion från mitten av 1970-talet ter sig deras ökningstakt ändå blygsam i jämförelse med finansföretagens. De senares verksamhet påbörjades under 1950-talet och på grund av att de allra första, och numera största, företagen var bankanknutna betraktas deras rörelse oftast som ett komplement till bankernas kreditgivning.

När bankerna under senare hälften av 1970-talet hölls tillbaka med kreditpolitiska medel, mer än fördubblade finansföretagen sin andel av den finansiella sektorn. Efter att ha inlett 1980-talet med ett par år av måttlig tillväxt ökade återigen finansföretagen sin kreditvolym dramatiskt under 1983. Vid denna tidpunkt hade även finansbolagen kommit att lyda under lagen om kreditpolitiska medel.

Finansföretagens andel av den finansiella sektorns tillgångar uppgick 1984 totalt till 4,5 procent. Om hänsyn enbart tas till krediterna i svenska kronor har finansföretagens andelar ökat betydligt snabbare under 1980-talet än vad som framgår av nedanstående tabell - speciellt under 1984 (Jfr med tabell C sid 5).

Tabell A KREDITINSTITUTENS ANDELAR AV FINANSSEKTORNS TILLGÅNGAR¹

I PROCENT	1970	1975	1980	1984 ^a
Banker	55,0	53,0	53,0	48,2
Finansföretag	1,3	1,7	3,8	4,5
Försäkringsbolag	16,2	15,4	15,7	16,8
Investmentföretag ²	2,7	2,2	1,4	4,4
Mellanhandsinstitut	24,8	27,7	26,1	26,1
TOTALT	100,0	100,0	100,0	100,0

1) Exkl riksbanken

2) Inkl aktiefonder

a) Preliminär

Verksamhetsåret 1984

Trots 1984-års skärpning av utlåningsregleringen fortsatte finansföretagen att även under detta år ta marknadsandelar av bankerna. Finansföretagens utlåning till allmänheten (inkl leasing efter bokslut) ökade med 10,5 procent medan tillväxten av bankernas jämförbara krediter i svensk valuta stannade vid 3,8 procent. Med ledning av nedanstående tabell kan vi sluta oss till att en av orsakerna till skillnaderna mellan finansföretagens och bankernas tillväxt beror på ett fortsatt stort inflöde av "nya" leasingföretag till finansbolagsgruppen. Tabellen utgör en jämförelse mellan SCBs års- respektive kvartalsstatistik.

Årsstatistiken är en totalundersökning som mäter såväl intern som extern tillväxt. I kvartalsstatistiken däremot använder sig SCB av en sk statistikgrupp, dvs undersökningen är låst till ett antal större finansbolag och samma bolag ingår vid varje undersökningstillfälle. Syftet med det senare angreppssättet är att få en snabb indikation på om finansbolagen kan efterleva riksbankens med tiden allt mer skiftande utlåningsregleringar (se sid 2) - m a o kvartalsstatistiken mäter endast den interna tillväxten.

Tabell B

FÖRÄNDRING I PROCENT	Statistikgrp		Totalt	
	Kvartalsrapport		Årsstatistik	
	1983	1984	1983	1984
Krediter till allmänheten				
Beviljat belopp	6,9	5,5	12,7	9,8
Disponerat belopp	26,5	4,3	31,2	8,4
Leasing (<u>före</u> bokslut)	44,1	3,1	54,3	24,6
Utlåning till allmänheten			36,5	12,5

Tillväxten av bankernas och finansföretagens utlåning under 1980-talet redovisas i tabell C. Av tabellen framgår att ökningstakten i finansföretagens utlåning till allmänheten har varit dubbelt så hög som bankernas under första hälften av 80-talet. Även utlåningsbeloppen i kronor räknat översteg klart bankernas nyutlåning i svensk valuta under denna period. Andelen utlåning i svenska kronor har nära nog halverats i bankernas balansräkningar sedan mitten av 70-talet. Samtidigt har utlåningen till företagen i utländsk valuta expanderat kraftigt. Dessa valutalån, som refinansieras i utlandet, har inte varit underkastad någon volymstyrning.

Tabell C

INDEX	1980	1981	1982	1983	1984
<u>Finansföretag</u>					
Utlåning till allmänheten	100	110	133	181	200
Krediter till allmänh	100	107	130	170	184
Leasing (<u>efter</u> bokslut)	100	125	150	239	283
<u>Banker</u>					
Utlåning till allmänheten	100	111	128	140	151
i svensk valuta	100	104	113	121	126
i utländsk valuta	100	166	247	290	359
Värdepapper	100	127	135	160	166

Finansieringen av statens stora underskott har naturligtvis i hög grad påverkat strukturen i bankernas balansräkningar. Noteras bör emellertid att statspapper och obligationer har fortsatt att öka i förhållande till utlåningen i svensk valuta trots att placeringstvänet har mildrats de senaste åren och upphört när det gäller nyplacering i statspapper.

Med tanke på att bankerna är förbjudna att bedriva finansiell leasing kan det vid en första anblick tyckas vara fel att inkludera denna verksamhet vid jämförelser av finansföretagens och bankernas utlåning till allmänheten. För låntagaren kan dock leasing och banklån uppfattas som likvärdiga och konkurrerande finansieringsalternativ. I praktiken ger finansbolagens bokföringsmässiga innehav av materiella anläggningstillgångar betydande skatteförmåner som i slutändan pressar ner räntorna till leasingtagarens förmån.

Exempelvis har stora industriföretag i allt högre grad börjat utnyttja leasing som en alternativ metod för att finansiera sin export. Tack vare att finansföretagen kan utnyttja Sveriges liberala avskrivningsregler och investeringsavdrag reduceras leasingkostnaderna kraftigt i förhållande till normal lånefinansiering och vad de lokala marknaderna utomlands kan erbjuda.

Med undantag för exemplet ovan beskrivs finansföretagens kunder oftast som mindre och medelstora företag med god lönsamhet och snabb tillväxt, men med en för låg soliditet för att kunna få bankfinansiering. Finansföretagen kan därmed motverka till finansieringen genom att överta kundfordringar eller genom uthyrning av produktionsutrustning.

Just dessa specialiteter har under de senaste åren kommit att bli viktiga beståndsdelar vid storföretagens skapitalstrukturaliseringar och förklarar till en del det fortsatta inflödet av nya finansbolag. Genom att lyfta ut kundfordringar ur balansräkningen får storföretagen en bättre soliditet och därmed en bättre rating när det gäller att ta upp lån på utlandsmarknaderna. Flera av finansbolagen är endast delägda av industriföretagen och behöver därmed inte konsolideras. Vidare har t ex statliga affärsverk lyft över äldre produktionsutrustning till nyinrättade finansbolag.

Statistikgruppens mycket låga tillväxt av leasingobjekt ger oss en fingervisning om att även de etablerade finansbolagen har genomgått en strukturuomvandling. Många bolag har under året flyttat över leasingverksamheten till nya eller tidigare vilande koncernföretag.

List of terms

aktiekapital	share capital	lagerfinansieringsfordringar	inventory financing claims
aktier och andelar	shares	leasingobjekt	leasing
andra	other	lån	loan
anläggningstillgångar	fixed assets	långivare	lender
avbetalning	hire purchase	lämnade koncernbidrag	transfers to subsidiaries
avskrivning(ar)	depreciation(s)		
avsättningar	provisions	materiella	tangible
		mellanhandsinstitut	credit companies, mortgage institutions
balansräkning	balance sheet	obeskattade	untaxed
bankcertifikat	deposit certificates	obligationer	bonds
banker	banks		
banktillgodohavande	bank deposits	pensions- och personalstiftelser	foundations for pensions and recreation of personnel
bokslutsdispositioner	appropriations		
bundet	tied-up	redovisat årsresultat	net income
		reserv(er)	reserve(s)
disponerat belopp	amount utilized	resultat	income
därav	there of	reversskulder	promissory notes
		resultaträkning	income statement
eget kapital	shareholders' equity	räkenskapsår	financial year
erhållna koncernbidrag	transfers from subsidiaries	räntor	interests
extraordinära	non-recurring	rörelseresultat	operating income
		rörelsens intäkter, rörelseintäkter	operating earnings
finansbolag	Finance House	rörelsekostnader	operating expenses
finansföretag	finance company		
finansiella företag	financial enterprises	skatter	taxes
fordringar	claims	skulder	liabilities
företag	enterprise	spärrkonto	blocked account at the Riksbank
förslagslån	debentures	staten	central government
förändring	change	summa	total
		svensk valuta	Swedish currency
garantifond	quarantee reserve	tillgångar	assets
immateriella tillgångar	intangible assets	upplåning	borrowing
intäkter	income, revenue	utestående	outstanding
intentarier	equipment	utländsk(a)	foreign
investeringsfond	investment reserve		
kassa	cash		
kommuner och landsting	local government		
kontokortskrediter	credit card credits		
kredit(er)	advance(s), credit(s)		
kreditgivning	credit granting		

Resultaträkning

MILJONER KRONOR	1984	1983	1982	1981
Finansiella intäkter				
Leasingintäkter	5 487	3 713	2 819	2 256
Provisioner	149	72	113	96
Räntor	7 180	5 582	4 062	3 916
Utdelning på aktier	14	18	34	25
Övriga rörelseintäkter	1 593	1 223	1 107	1 016
RÖRELSENS INTÄKTER	14 423	10 608	8 135	7 309
Räntekostnader	6 465	4 884	3 749	3 739
Övriga rörelsekostnader	3 213	2 246	1 609	1 352
RÖRELSERESULTAT <u>före</u> avskrivningar	4 745	3 478	2 777	2 218
Avskrivningar enligt plan				
Leasingobjekt	3 773	2 487	1 797	1 380
Övriga materiella anläggningstillg	68	36	42	32
Immateriella tillgångar	17	15	26	16
RÖRELSERESULTAT <u>efter</u> avskrivningar	887	940	912	790
Extraordinära intäkter	24	58	28	49
Extraordinära kostnader	36	78	121	86
RESULTAT före bokslutsdispositioner	875	920	819	753
Bokslutsdispositioner				
Förändring av värdereg. - fordringar	-87	-389	-453	-219
Förändring av investeringsfonder o d	32	-100	-43	-5
Erhållna koncernbidrag	289	231	124	104
Lämnade koncernbidrag	-288	-171	-87	-94
Övriga bokslutsdispositioner	-437	-136	-36	-103
RESULTAT före skatt	384	355	324	436
Skatt	124	90	136	79
REDOVISAT ÅRSRESULTAT	260	265	188	357

Balansräkning

Tillgångar

MILJONER KRONOR	1984	1983	1982	1981
Kassa och banktillgodohavanden	3 268	2 480	1 406	1 091
Aktier och andelar	1 108	956	539	377
Certifikat				
Bankcertifikat	127	-	10	61
Företagscertifikat	272	1	.	.
Kommuncertifikat	-	2	.	.
Övriga certifikat	34	..	.	.
Obligationer				
Statsskuldsväxlar	397	12	477	.
Riksobligationer	158	251	.	.
Övriga obligationer, värdepapper	480	290	111	59
Utestående krediter till				
Svenska finansinstitut	7 586	5 442	2 460	1 002
Allmänheten	41 640	38 427	29 285	24 171
Leasingobjekt	12 453	10 532	6 612	5 520
Övriga fordringar	3 412	3 007	2 259	1 708
Särskilda räkningar i riksbanken	74	28	23	24
Immateriella tillgångar	42	44	82	73
Inventarier	156	107	92	66
Fastigheter	391	351	304	211
BALANSOMSLUTNING	71 598	61 930	43 660	34 363

Specificering av krediter till allmänheten (Disponerat belopp)

Factoringkrediter	2 505	2 555	2 231	2 386
Avbetalningskrediter	8 009	7 153	4 565	4 214
Kontokortskrediter	4 266	4 095	3 530	3 115
Kontraktskrediter	4 975	4 962	4 779	3 630
Lagerkrediter	743	1 242	1 039	596
Confirming	376	558	130	278
Reverskrediter	18 112	15 703	11 011	7 572
Övriga krediter	2 654	2 159	2 000	2 380
SUMMA	41 640	38 427	29 285	24 171

Skulder och eget kapital

MILJONER KRONOR	1984	1983	1982	1981
Upplåning från				
Svenska finansinstitut	17 500	13 604	8 867	7 330
Allmänheten	38 241	34 482	25 066	19 359
Förlagslån	2 609	1 946	1 246	941
Avsatt till pensioner	11	11	7	7
Övriga skulder	6 854	6 658	4 527	3 454
Värderegleringsreserv - fordringar	1 670	1 580	1 215	877
Investeringsfond och liknande fonder	195	179	113	82
Ackumulerade överavskriv. - leasingobjekt	1 187	585	463	354
Garantifond	366	325	181	146
Eget kapital				
Aktiekapital	1 969	1 674	1 295	1 125
Bundna fonder	369	320	212	177
Fria fonder och balanserat resultat	367	301	280	154
Redovisat årsresultat	260	265	188	357
 BALANSOMSLUTNING	 71 598	 61 930	 43 660	 34 363

Specificering av upplåning från allmänheten

Staten	11	-	4	155
Kommuner och landsting	3 077	3 807	2 794	2 742
Företag	31 246	28 294	19 780	14 980
Fysiska personer	669	722	631	419
Övriga svenska långivare	2 817	1 334	1 653	984
Utländska långivare	421	325	204	79
 SUMMA	 38 241	 34 482	 25 066	 19 359

Företagsanpassad rapportering under 1986

Nyckeltal

SCBs nyckeltal för industri- och handelsföretag firar i år tioårsjubileum. Nyckeltalsredovisningen från finansstatistiken är resultatet av två större samarbetsprojekt. Det ena var ett samarbete med Ekonomiska Forskningsinstitutet vid Handelshögskolan i Stockholm (EFI) kring mätning av större industriföretags kapitaltillväxt, kapitalstruktur och räntabilitet.

Det andra projektet innebar att i samarbete med Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF) utveckla ett system för företagsjämförelser med hjälp av nyckeltal. En viktig utgångspunkt var att få en nära innehålls- och begreppsmässig samordning med nyckeltalen i SAFs materialpaket "Se om Ditt företag".

SCBs nyckeltal har fått stor spridning. De går varje år ut till ca 4 000 företag och till ca 1 000 andra beställare (revisor, konsulter, banker, utvecklingsfonder m m).

Konkurrentanalys

I likhet med finansstatistiken för industri- och handelsföretag kommer SCB under 1986 att erbjuda även finansbolagens konkurrentanalyser. Genom konkurrentanalysen kan man direkt se hur det egna företaget ligger till vad gäller lönsamhet, marginaler, expansionsutrymme m m jämfört med den grupp av företag kunden själv bestämt.

Det innebär att beställaren, med utgångspunkt från en namnlista över de ingående företagen, anger vilka företag man vill ha med i jämförelsegruppen. Minst 5 företag måste väljas. Efter 2. å 3 veckor från beställningen erhålls en data-lista med i stort sett samma utseende som i exemplet nedan.

Observera att kundföretaget inte får nyckeltalen för vart och ett av konkurrenterna utan - vid 5 till 9 företag - lägsta värdet, median och högsta värdet för gruppen konkurrentföretag. Vid fler än 9 företag ges kvartilvärden i stället för lägsta/högsta värdet.

Konkurrentanalysen ger kundföretaget en bättre överblick beträffande de egna styrke- och svaghetsfaktorerna än om företaget jämför sig med vart och ett av sina konkurrenter och dessutom slipper man ifrån en massa räknearbeten.

(Nedanstående exempel är hämtat från SCBs konkurrentanalys för industri- och handelsföretag)

48999-4

F nyckeltal från finansstatistiken

Jämförelsegruppens uppgifter avser företag enligt beställning

	Företagets uppgifter	Jämförelsegruppens uppgifter			
		Undre kvartil	Median	Övre kvartil	
1 Avkastningsstruktur					
Avkastning på eget kapital	27.9	-15.3	16.6	44.3	
Avkastning på totalt kapital	15.0	-15.3	9.0	14.9	
Genomsnittlig skuldränta	-10.5	-7.5	-5.1	-3.0	
Riksbullert	4.5	-7.5	4.3	7.6	
Skuldsättningsgrad	2.9	6.1	3.7	2.0	
2 Resultatstruktur					
Rörelseresultat/omsättning	14.6	3.3	7.6	12.4	
Vinstprocent	8.9	1.8	7.0	12.0	
Nettoreultat/omsättning	4.3	-1.8	3.0	8.9	
Arbetskraftskostnad/omsättning	-21	-40	-31	-24	
3 Kapitalomslag					
Kapitalets omsättningshastighet, år/år	1.68	1.01	1.28	1.58	
Omsättning/anslådd	405	310	415	551	
4 Rörelsekapital					
Rörelsekapital/omsättning	21	16	26	38	
Likvida medel/omsättning	8	2	3	6	
Kundfordringar/omsättning	17	17	22	32	
Varulager/omsättning	8	19	25	36	
Kortfristiga skulder/omsättning	16	21	29	41	
5 Likviditet, soliditet					
Kassalikviditet	173	73	98	136	
Soliditet	25.8	13.9	21.1	33.0	
6 Tillförlit					
Förändring omsättning	11	0	13	22	
Förändring totalt kapital	16	0	9	20	

SCB MEKANISKA
PER BOSTING
115 81 STOCKHOLM

Följande företag ingår i jämförelsegruppen

AB MEKANISKA
MEKANIK AB
MEKANISKA I S-STRÖM AB
TURBIN AB
SCB MASKIN AB
BYGGMASKINER AB
AB TRANSMASKINER
AB MEKANISKA BYGG
G-STRÖM MEKANISKA AB
MASKINIMPORT AB
SCB-TURBIN AB

Tel 783 40 00 Begär Nyckeltal

Finansbolagens nyckeltal

Med utgångspunkt från 1984 års boksluts- och kvartalsuppgifter kommer SCB under vintern 1985/86 att bygga ut systemet till att även omfatta finansbolagen. Följande nyckeltal kommer att tas fram vid dessa tester:

Avkastning på eget kapital
Avkastning på totalt kapital

Räntemarginal
Placeringsmarginal
Marginal Leasing/Inlåning

Volymsammansättning

Genomsnittlig skuldränta
Skuldsättningsgrad
Soliditet

Konsolideringsgrad

Upplåningsrätt/Upplåning
Kapitaltäckning
Expansionsutrymme

För att SCB skall kunna vidareutveckla sina tjänster till finansbolagen är vi tacksamma för alla synpunkter vi kan få. Hör därför gärna av Dig till Christer Söderström, Kreditmarknadssektionen, tfn 08 - 783 45 90.

Det primära syftet med årsstatistiken för finansbolag och andra finansföretag är att förse national- och finansräkenskaperna med data (sparande, investeringar, förändringar av finansiella tillgångar och skulder).

Innehållet i undersökningen har t o m 1980 varit oförändrad sedan tillkomsten 1968 och omfattar standardiserade resultat- och balansräkningar per bokslutsdag samt en del uppgifter om företagens ut- och upplåning.

År 1980 kom flertalet av företagen att lyda under lagen om finansbolag och kreditpolitiska medel. Som en följd härav lämnar finansbolagen kontinuerligt en kvartalsstatistik över sina tillgångar och skulder till dels bankinspektionen för dess tillsynsverksamhet dels riksbanken för dess kontrollverksamhet.

Fr o m 1981 har SCBs årsstatistik innehållsmässigt samordnats med den kvartalsstatistik finansbolagen lämnar till bankinspektionen. Även de senare uppgifterna sammanställs och offentliggörs av SCB. I detta SM ges en översiktlig beskrivning av finansföretagens utveckling under 1980 i förhållande till övriga finansinstitut. En ny företagsanpassad rapportering av årsstatistiken har under hösten förberetts vid SCB. Se vidare sid 10.

SCBs publikationer kan köpas från SCB, **Distributionen**, 701 89 Örebro, tfn 019-14 03 20. De kan också köpas i bokhandeln eller i »Statistikbutiken«, Karlavägen 100, Stockholm. Katalogen »Publikationer från SCB 1985« ger en överblick över publiceringen. »Årets tryck« visar allt som kommit ut under året och publiceringsplanen »Statistik 85« ger en detaljerad vägledning över kommande publicering. Nyhetsbladet »Sifertips« ger nyheter under året. Dessa kan fås gratis från SCB. SCBs **upplysningstjänst** tfn 08-783 40 00 eller tfn 019-14 03 20 kan också ge ytterligare hjälp.